

Briuselis, 2025 m. spalio 20 d.
(OR. en)

14231/25

COAFR 277
CFSP/PESC 1497
COPS 515
DEVGEN 183
COHOM 153
COHAFA 83

POSĖDŽIO REZULTATAI

nuo:	Tarybos generalinio sekretoriato
kam:	Delegacijoms
Dalykas:	Tarybos išvados dėl Sudano

Delegacijoms priede pateikiamos Tarybos išvados dėl Sudano, kurias 2025 m. spalio 20 d. posėdyje priėmė Užsienio reikalų taryba.

Tarybos išvados dėl Sudano

1. Europos Sąjunga (ES) griežtai smerkia tebesitęsiantį konfliktą Sudane, dėl kurio jau trečius metus iš eilės žūsta tūkstančiai žmonių ir nepaprastai kenčia Sudano gyventojai, be to, kyla didelė grėsmė stabilumui ir saugumui platesniame regione.
2. ES yra itin susirūpinusi dėl Sudano vienybės, teritorinio vientisumo ir stabilumo: jiems kyla didelis pavojus ir auga susiskaidymas pagal politines ir etnines kryptis. Padėtį dar labiau apsunkina tai, kad atsiranda lygiagrečios valdymo struktūros – griežtai tai smerkiame. Todėl ES dar kartą patvirtina esanti tvirtai pasiryžusi remti Sudano suverenitetą, vienybę ir teritorinį vientisumą. ES atmeta bet kokius mėginimus suskaidyti Sudaną.
3. Būdama Paryžiaus ir Londono konferencijų Sudanui ir kaimyninėms šalims bendrapirmininkė, ES parodė savo pasiryžimą remti Sudano žmones ir aktyviai dalyvauti visapusiškai sprendžiant konfliktą.
4. ES raginimai dėl didesnio visų konflikto šalių angažavimosi yra šie: a) konstruktyviai dalyvauti derybose, kuriomis siekiama nedelsiant nutraukti ugnį, ir patikimame bei įtraukiamame tarpininkavimo siekiant taikos procese, kuriuo būtų užtikrintas tvarus karo veiksmų nutraukimas; b) užtikrinti greitą, nekliudomą ir tvarią humanitarinę prieigą ir civilių gyventojų apsaugą visame Sudane; c) patikimai įsipareigoti sudaryti palankesnes sąlygas tikrai įtraukiam, atstovaujamajam ir nepriklausomam civiliniam valdymui; d) atkurti ir stiprinti teisinę valstybę, atsakomybę, pagarbą tarptautinei teisei, įskaitant tarptautinę humanitarinę teisę ir žmogaus teisių teisę, ir teisingumą Sudane.

5. ES palaikys ryšius su visomis konflikto šalimis, kiek tai aktualu siekiant pirmiau minėtų tikslų, kartu atidžiai stebėdama, kad tokiu būdu nebūtų įteisinta jokia valdymo struktūra, kuri nėra įtraukus civilių vadovaujamo politinio pereinamojo proceso dalis. ES tokius ryšius sustiprins su sąlyga, kad bus padaryta patikima pažanga siekiant įgyvendinti pagrindinius ES raginimus. ES toliau aktyviai dalyvaus, be kita ko, aukščiausiu lygmeniu, dedant pastangas tvariai užbaigti konfliktą. Tai darydama ES veiks vieningai, propaguodama įtraukius formatus ir užtikrindama visapusišką veiksmų koordinavimą su atitinkamais bendraminčiais subjektais. Kad būtų užtikrintas taikus krizės sprendimas, ji toliau naudosis visomis turimomis užsienio politikos priemonėmis, įskaitant, kai tinkama, tikslines ribojamąsias priemones, ir, kai įmanoma, jas naudos dar intensyviau.
6. Sudano krizė kelia pavojų sritims, kuriose tiek ES, tiek Afrika turi bendrų pagrindinių strateginių interesų, pavyzdžiui, kovai su terorizmu, neteisėta migracija ir prekyba žmonėmis, regiono stabilumo ir jūrų saugumo Raudonojoje jūroje užtikrinimui. ES yra labai susirūpinusi dėl konflikto šalutinio poveikio rizikos, visų pirma Somalio pusiasalyje ir Sahelyje, ir dėl jo poveikio neteisėtos migracijos srautams į Europą.
7. ES pabrėžia, kad pagrindinė atsakomybė už konflikto nutraukimą tenka Sudano ginkluotųjų pajėgų (SAF) ir Greitojo reagavimo paramos pajėgų (RSF) vadovybei, taip pat tiems, kurie teikia joms tiesioginę ir netiesioginę paramą. ES primygtinai ragina visas konflikto šalis konstruktyviai dalyvauti įtraukiose derybose dėl ugnies nutraukimo ir pabrėžia, kad skubiai reikia patikimo įtraukus tarpininkavimo proceso, kuriuo būtų užtikrinta teisinga, visapusiška ir ilgalaikė taika. ES taip pat primygtinai ragina visus išorės subjektus, kurie tiesiogiai ar netiesiogiai tiekia ginklus, teikia finansinę paramą ar bet kokios kitos rūšies paramą kariaujančioms šalims, nedelsiant tokią paramą nutraukti ir laikytis JT ginklų embargo.

8. ES toliau glaudžiai bendradarbiaus su partneriais dedant koordinuotas regionines ir tarptautines tarpininkavimo pastangas, visų pirma pastangas, kurioms vadovauja Afrikos Sąjunga (AS), Jungtinės Tautos (JT), Tarpvyriausybinė vystymosi institucija (IGAD), Saudo Arabija ir Jungtinės Amerikos Valstijos. ES palankiai vertina Ketverto (JAV, Saudo Arabijos, Egipto ir JAE) pastangas ir naujausią pareiškimą dėl taikos ir saugumo atkūrimo Sudane. ES pastangas išlaikyti atvirus komunikacijos su visomis šalimis kanalus ir padėti tvariai užbaigti konfliktą stiprina ir ES specialiojo įgaliotinio Somalio pusiasalyje angažavimasis, be kita ko, įgyvendinant ypatingos svarbos infrastruktūros apsaugos iniciatyvą, taip pat remiant ryšius su Sudano civiliniais subjektais. ES ypatingos svarbos infrastruktūros apsaugos iniciatyva, grindžiama Sąjungos ryšiais su visomis šio konflikto šalimis, yra aktyvus ir integruoto ES požiūrio į tarpininkavimą šiame konflikte išraiška ir padeda praktiškai įgyvendinti civilių gyventojų apsaugos Sudane poreikį.
9. ES pakartoja įtraukaus ir skaidraus, Sudano vadovaujamo politinio proceso, kuriuo siekiama užtikrinti nepriklausomą civilinį valdymą, svarbą. Labai svarbu, kad šiuo procesu būtų užtikrintas visapusiškas, lygiateisis ir prasmingas moterų, jaunimo ir marginalizuotoms bendruomenėms priklausančių asmenų iš ypač konflikto paveiktų regionų dalyvavimas. ES taip pat pabrėžia ir remia gyvybiškai svarbų pilietinės visuomenės vaidmenį, kuriuo užtikrinama, kad bet koks politinis dialogas iš tikrųjų atspindėtų Sudano žmonių siekius ir skirtingas nuomones.
10. ES yra labai susirūpinusi dėl gąsdinančio humanitarinės krizės Sudane gilėjimo, nes konfliktas sukėlė ir toliau aštrina didžiausią humanitarinę katastrofą visame pasaulyje, o kai kuriose šalies dalyse yra patvirtintas badas. Itin didelį susirūpinimą kelia neraminantys pranešimai apie beprecedentį smurto lygį ir išpuolius prieš civilius gyventojus, įskaitant seksualinį smurtą ir smurtą dėl lyties, ir didelis konflikto poveikis moterims ir mergaitėms. ES primygtinai ragina visas šalis laikytis savo pareigų pagal tarptautinę humanitarinę teisę ir žmogaus teisių teisę naudojantis visomis įmanomomis priemonėmis civiliams gyventojams ir civiliniams objektams apsaugoti. ES sieks pasinaudoti savo diplomatinio angažavimusi ir dirbti kartu su partneriais, kad būtų daroma pažanga įgyvendinant konkrečias priemones, kuriomis siekiama apsaugoti civilius gyventojus ir civilinę infrastruktūrą. ES taip pat palankiai vertina tai, kad kaimyninės šalys suteikė paramą konflikto aukoms, siekiančioms apsaugos už Sudano sienų.

11. ES mato, kad humanitarinė erdvė gąsdinančiai mažėja. Biurokratinės kliūtys ir kitų formų trukdžiai ir toliau neleidžia gyvybiškai svarbiai pagalbai pasiekti tuos, kuriems labiausiai jos reikia. Be to, karas Sudane tapo vienu iš daugiausiai humanitarinės pagalbos darbuotojų mirčių sukėlusiu karu visame pasaulyje. ES primygtinai ragina visas konflikto šalis, laikantis Džidos deklaracijoje prisiimtų įsipareigojimų ir tarptautinės humanitarinės teisės, nedelsiant pašalinti visas kliūtis, trukdančias teikti humanitarinę pagalbą, ir užtikrinti galimybę skubiai, besąlygiškai, saugiai ir nekliudomai teikti humanitarinę pagalbą, panaikinti tyčines kliūtis ir apsaugoti civilius gyventojus, įskaitant humanitarinės pagalbos darbuotojus. ES palankiai vertina tiek vietinių, tiek tarptautinių humanitarinės pagalbos darbuotojų, įskaitant savitarpio pagalbos grupes, kaip antai reagavimo į nelaimės centrai (kuriems 2025 m. buvo skirtas ES žmogaus teisių apdovanojimas) ir savanorių iniciatyvas, daugiausia įgyvendinamas angažuotų moterų, kurios savo pagalba ir toliau gelbsti gyvybes itin sudėtingomis sąlygomis, drąsą ir atsidavimą.
12. ES yra labai susirūpinusi dėl plačiai paplitusių ir išsamiai dokumentuotų tarptautinės teisės ir žmogaus teisių teisės pažeidimų visame Sudane. ES vienareikšmiškai smerkia visus tokius žiaurumus, kurių dauguma buvo vykdomi sistemingai ir nerimą keliančiu mastu ir padarė siaubingą poveikį civiliams gyventojams, visų pirma moterims ir vaikams, taip pat pažeidžiamose padėtyje esantiems asmenims. ES primena pareigas pagal tarptautinę humanitarinę teisę ir JT Saugumo Tarybos rezoliuciją 2736 (2024) ir reikalauja, kad RSF sustabdytų al Fašyro apgultį, bei ragina išvesti visus kovotojus, kurie kelia grėsmę civilių gyventojų saugai ir saugumui.
13. ES pabrėžia, kad itin svarbu užtikrinti atsakomybę už visus tarptautinės teisės pažeidimus, įskaitant tarptautinės humanitarinės teisės ir žmogaus teisių teisės pažeidimus. Nuolatinis nebaudžiamumas lemia naujus žiaurumus. Nepriklausomos tarptautinės faktų nustatymo misijos (IIFFM) Sudane ataskaitoje nustatyta, kad abi konflikto šalys padarė tarptautinės teisės pažeidimų, prilygstančių tarptautiniams nusikaltimams – RSF įvykdė karo nusikaltimus ir nusikaltimus žmoniškumui, o SAF įvykdė tarptautinės humanitarinės teisės ir žmogaus teisių teisės pažeidimus, kurie taip pat prilygsta karo nusikaltimams. ES ir toliau yra pasiryžusi remti pastangas dokumentuoti ir tirti tokius pažeidimus. ES smerkia sistemingą cenzūrą ir žiniasklaidos laisvės slopinimą vykdant areštus, išpuolius ir grasinimus, nukreiptus prieš žmogaus teisių gynėjus, žurnalistus ir žiniasklaidos darbuotojus, šiais veiksmais prisidedant prie nebaudžiamumo ir plačiai paplitusios dezinformacijos.

14. Šiomis aplinkybėmis ES pripažįsta ir tvirtai remia gyvybiškai svarbų pilietinės visuomenės subjektų, žmogaus teisių organizacijų ir atsakomybės mechanizmų, įskaitant Nepriklausomą tarptautinę faktų nustatymo misiją Sudane, JT paskirtąjį ekspertą žmogaus teisių klausimais Sudane, Jungtinių Tautų vyriausiojo žmogaus teisių komisaro biurą Sudane, Tarptautinį baudžiamąjį teismą ir Afrikos žmogaus ir tautų teisių komisijos įgaliotą bendrą faktų nustatymo misiją Sudane, vaidmenį. ES ir toliau ragins išplėsti TBT įgaliojimus ir nustatyti ginklų embargą visai šaliai. ES ragina visas šalis visapusiškai bendradarbiauti su šiais subjektais. Taip pat turėtų būti užtikrinta atsakomybė už Vienos konvencijos dėl diplomatinio santykių pažeidimus (tokius kaip sistemingi diplomatinio atstovybių ir rezidencijų plėšimai).
15. Reaguodama į tebesitęsiantį konfliktą, ES suintensyvino savo humanitarines pastangas ir toliau teiks poreikiais grindžiamą ir principinę skubią gyvybes gelbstinčią paramą, kad būtų užtikrinta neatidėliotina pagalba ir apsauga pažeidžiamiausiems gyventojams, nepriklausomai nuo jų buvimo vietos. Tai apima reagavimą į didelę apsirūpinimo maistu ir mitybos krizę šalyje ir humanitarinę pagalbą teikiant pagrindines paslaugas. ES taip pat teikia paramą tiems, kurie pabėgo į kaimynines šalis, ir juos priimančioms subjektams.
16. ES tebėra pasiryžusi remti Sudano gyventojų atsparumą, atsižvelgdama į humanitarinės pagalbos, vystymosi ir taikos sąsają. Ji yra pasirengusi prisidėti prie pagrindinių socialinių paslaugų atkūrimo visame Sudane, kai tik tai leis politinės sąlygos, ir remti saugų, orų ir savanorišką perkeltų Sudano gyventojų ir pabėgėlių grįžimą. Ilgalaikis Sudano ekonomikos atsigavimas priklausys nuo taikos suregulavimo ir civilių vadovaujamos pereinamojo laikotarpio vyriausybės sudarymo, taip pat nuo visapusiškų makroekonominių reformų, skolos mažinimo, galimybių gauti finansavimą ir tvarių užsienio investicijų – visi šie elementai yra glaudžiai susiję su tinkamai pagrįstu, atstovavimu grindžiamu ir įtraukiu politiniu procesu, užtikrinančiu atsakomybę ir stiprinančiu teisinę valstybę.
17. ES pripažįsta Sudano žmonių prigimtines teises į laisvę, taiką ir teisingumą ir pakartoja esanti tvirtai pasiryžusi remti Sudano pastangas išsaugoti vienybę bei teritorinį vientisumą ir pasiekti ilgalaikį stabilumą, demokratiją bei tvarią gerovę.